

1 JAAR NA DE LOCKDOWN

De financiële situatie van zelfstandigen
en KMO's in Vlaanderen en Brussel

Uitgave van UNIZO vzw en Graydon Belgium nv, maart 2021

Redactie

Robin Deman (Expert Economie & Onderzoek UNIZO-Studiedienst)
Eric Van den Broele (Directeur Research & Development Graydon Belgium nv)
Tim Van Laere (Stagair Research & Development Graydon Belgium nv)

Contact

UNIZO-Studiedienst

www.unizo.be
Willebroekkaai 37, 1000 Brussel
Tel: 02 212 25 31
Fax: 02 230 93 54
studiedienst@unizo.be

Graydon Belgium nv

www.graydon.be
Eric Van den Broele
Uitbreidingstraat 84-b1, 2600 Antwerpen
Tel: 03 280 88 55
Mob: 0495 71 02 36
eric.vandenbroele@graydon.be

Overname en gebruik van dit onderzoek wordt aangemoedigd mits bronvermelding "UNIZO – Graydon Belgium". Deze brochure is louter ter informatie opgesteld. De gegevens zijn ontwikkeld op basis van de Graydon-databanken. De verwerking ervan gebeurde door de studiedienst van UNIZO. Uitgevers, informatieverstrekker noch auteurs kunnen aansprakelijk gesteld worden voor mogelijke onnauwkeurigheden. De uiteindelijke interpretatie van de gegevens is voor rekening van de lezer.

Voorbeschouwing

Eén jaar na de invoering van tal van lockdownmaatregelen kunnen we nog niet spreken van een echte relance van de economie en de samenleving. In afwachting van een voldoende hoge vaccinatiegraad, minder besmettingen en minder hospitalisaties, blijven veel activiteiten verboden, enkel virtueel, of gereserveerd voor kleinere groepen of contactbubbels.

Veel ondernemingen, zelfstandigen en kmo's in het bijzonder, ondervinden daarvan dagelijks de weerslag. Daarvoor hoeft een zaak, praktijk of winkel niet gesloten te zijn. Onze economie is namelijk geen verzameling van sectoren en activiteiten die losstaan van elkaar. Integendeel, door middel van inkopen en leveringen (B2B) vormen zij waardeketens (ook internationaal). Is de eindschakel niet of slechts beperkt operationeel, of 'hapert' een tussenschakel, dan heeft dat gevolgen voor de ganse keten van ondernemingen.

Neem als voorbeeld een restaurant. Om klanten te kunnen bedienen moeten er dranken en etenswaren worden ingekocht. Wordt het etablissement gehuurd, dan zijn er verplichtingen qua huurgelden. Datzelfde pand moet ook ingericht en gedecoreerd worden. De zoektocht naar personeel dat er werkt, kan worden uitbesteed. Is het restaurant gesloten, of haalt het slechts een fractie van de normale omzet door take away, dan heeft dat ook een negatieve impact op de groothandel, de verhuurder wanneer er betaalproblemen ontstaan en het rekruteringsbureau.

Onze economie draait dus nog niet terug op volle toeren. De geldende restricties hebben nog steeds grote gevolgen en de heropstart moet nog grotendeels uit de startblokken schieten (en vergt tijd). Dit roept de vraag op wat de financiële situatie is van Belgische ondernemingen, één jaar na de lockdown. In dit dossier formuleren we antwoorden, op basis van data en vooral analyses van Graydon Belgium nv. De focus ligt op zelfstandigen en kmo's in Vlaanderen en Brussel, de doelgroep van UNIZO. Cijfers van de Europese Commissie tonen aan dat kmo's de backbone vormen van onze economie. 99% van de Belgische ondernemingen is een kmo met maximaal 49 werknemers. Tezamen zorgen zij voor 54% van de tewerkstelling en 46% van de toegevoegde waardecreatie in ons land. Tel daar nog de 1 miljoen Belgische zelfstandigen bij, en dan wordt duidelijk dat de financiële toestand van zelfstandige ondernemers en kmo's een cruciale graadmeter is van onze economie.

Ondanks de vele steunmaatregelen geldt voor 17,7%, van de Vlaamse zelfstandigen en 31,3% van de Vlaamse kmo's, dat ze op 12 maart 2020 in uitstekende gezondheid verkeerden, maar nu heftig getroffen zijn. In Brussel is dit 14,6% van de zelfstandigen en 27,9% van de kmo's. Ondanks de steuninjecties blijven hun vaste kosten te hoog: hun reserves evolueerden naar een min-getal, vooral bij kleine tot middelgrote ondernemingen. Vele getroffen ondernemers strijden en injecteren volop hun (eindig) persoonlijk vermogen. Goed beheerde ondernemingen leggen provisies aan om nakende faillissementen van hun klanten op te vangen. Zij houden rekening met de gebruikelijke 5% ondernemingen in zware moeilijkheden in 'normale tijden' (zelfs in periodes van laagconjunctuur nooit meer dan 6%), niet met de huidige 1 op 5 zelfstandigen en 1 op 3 kmo's in Vlaanderen.

Werkwijze

- In de analyses weerhouden we enkel de personeelsklassen van 0 tot 49 werknemers. Het gaat om ongeveer 430.000 zelfstandigen en 216.000 kmo's in Vlaanderen, en 95.000 zelfstandigen en 52.000 kmo's in Brussel. Tenzij anders vermeld, zijn alle percentages in dit rapport uitgerekend op het totale aantal zelfstandigen en kmo's.
- Non-profit ondernemingen zijn niet meegenomen in de dataverzameling.
- De cijfers hebben betrekking op alle NACE-sectoren, behalve 84 (openbaar bestuur, defensie, verplichte sociale verzekeringen), 85 (onderwijs), 91 (bibliotheken, musea, archieven, overige culturele activiteiten), 92 (loterijen en kansspelen), 94 (verenigingen), 97 (huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel), 98 (niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik) en 99 (extraterritoriale organisaties en lichamen).
- De data werden gefilterd op vermoedelijk actieve bedrijven: Graydon Belgium nv ontwikkelde in 2017 een algoritme die wijst op de 'spookstatus' van een onderneming. Een spookonderneming is een onderneming die als actief staat ingeschreven in de Kruispuntbank Ondernemingen, maar waar gedurende meerdere jaren geen commerciële activiteit is waargenomen. Dergelijke spookbedrijven zijn dus uit de referentiedataset gefilterd.
- Kmo-filialen van buitenlandse bedrijven zitten in de analyses.
- Alle data zijn geprojecteerd op de datum van 13 maart 2021 op basis van de gegevens zoals ze werden opgehaald per 5 maart 2021. Hierbij wordt rekening gehouden met de omzetverliezen per dag én met de geldende steunmaatregelen.
- Voor de top 30-classificaties van zwaarst getroffen sectoren houden we enkel rekening met de sector van zodra er binnen de sector minstens 100 bedrijven actief zijn.
- Steunmaatregelen die in rekening zijn gebracht:
  - o **Federaal:** alle doorrekenbare steunmaatregelen (waaronder de effecten van tijdelijke werkloosheid), behalve de effecten van overbruggingskredieten die door de kmo's zelden wordt aangewend.
  - o **Vlaanderen:** alle doorrekenbare premies waaronder de hinderpremie, de compensatiepremie, de corona-ondersteuningspremie en de Vlaams beschermingsmechanismen 1, 2 en 3.
  - o **Brussel:** alle doorrekenbare premies waaronder die voor culturele en creatieve instellingen zonder winstoogmerk, voor de evenementensector, voor cafés en restaurants, voor contactberoepen en voor zelfstandigen en micro-ondernemingen.

Schokbestendigheid: benadering en uitwerking

De financiële analysetechnieken die in normale tijden worden aangewend hebben op dit ogenblik weinig zin, toch niet indien we willen begrijpen wat de actuele situatie is van onze ondernemingen. Op dit ogenblik worden ook bedrijven die het tot de dag voor de crisis bijzonder goed deden, geconfronteerd met soms gigantische omzetverliezen. Natuurlijk kunnen zij bezuinigen op hun variabele kosten: onder andere met het invoeren van tijdelijke werkloosheid biedt de overheid extra soelaas. Toch blijven vaste kosten en het levensonderhoud de reserves aantrekken, waardoor een belangrijke groep ondernemingen als gevolg van de sanitair-economische crisis in acute ademnood verkeren.

Kort na de aanslagen in Brussel in 2016, zagen we een gedeelte van de lokale economie volledig stil vallen. Graydon bouwde een systeem dat de situatie van ondernemingen in een (gedeeltelijk) discontinue economie observeert. Essentiële vragen: hoe zwaar impacteert een dergelijke crisis het individuele bedrijf; in welke mate vangen de aanwezige reserves binnen een onderneming dit op?

Het Graydon-model gaat uit van de kapitaalsliquiditeit. De benadering vertrekt vanuit het langlopend eigen en vreemd vermogen van een onderneming en trekt daar de vaste activa van af. Onderweg passen we een aantal crisisgevoelige correcties toe, zowel positief als negatief, bijvoorbeeld op herwaarderingsmeerwaarden en achtergestelde leningen, alsook financiële vaste activa. We evalueren de huidige toestand van de vorderingen. We berekenen zo de behoefte aan bedrijfskapitaal: wat is nodig om in normale omstandigheden de productie- of bedrijfscyclus te financieren. Zo krijgen we zicht op de cash-reserves die pre-crisis al dan niet aanwezig zijn: de basisbuffer die een onderneming aanwendt in noodsituaties. Inderdaad: deze berekening gebeurt op basis van een laatste jaarrekening die –veelal nog – werd afgesloten voor het uitbreken van de crisis. Vanuit deze uitgangspositie brengen we de actuele impact van de crisis in rekening. We zien dus hoe de crisis die buffers opsoupeert¹.

Hiervoor moeten we de normale jaaromzet van een onderneming kennen. Eén probleem: van de 420.000 vennootschappen met jaarrekening zijn er hooguit 40.000 die hun omzet publiceren. We bouwden tussen 2016 en 2018 een algoritme dat voor elke publicerende onderneming effectief de omzet schat. De reality-checks tonen bijzonder aanvaardbare afwijkingen: voor 92% van de bekomen omzetinschattingen geldt een deviatie kleiner dan 5%.

12 maart 2020, de dag voor de lockdown. We begrepen de enorme maatschappelijke relevantie van onze benadering en legden al onze andere projecten stil. We vormden ons bedrijf om tot 'war room' en prioriteerden ons schokbestendighedsproject. Bovendien namen we een kopie van onze volledige datasets inclusief conclusies en bevroren die. We hielden dus bij welke ondernemingen tot die dag gezond waren en welke niet.

Binnen de week draaide een eerste ruw model dat zowel voor elk bedrijf als op geaggregeerd niveau resultaten genereert. Op 21 maart publiceerden L'Echo en de Tijd onze inzichten. Diezelfde ochtend kregen we een oproep vanuit de pas opgerichte ERMG. Het model werd door hun topspecialisten diepgaand geanalyseerd. Samen bekeken we hoe we door toevoeging van extra data het model verder konden verfijnen. 's Avonds lijfde de ERMG ons in.

We voedden het model met de meest actuele evoluties, te beginnen met de omzetevoluties als gevolg van de impact van de gezondheids crisis. In een eerste fase pleegde een PWC-team duizenden telefonische enquêtes en gaven tweewekelijks een gedetailleerde inschatting van de omzetevoluties per NACE-code op 5-digit-niveau.

Eindjuni 2020 ontwikkelden we op vraag van de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij (FPIM) een waarnemingssysteem gebaseerd op het betaalgedrag van ondernemingen. Duizenden bedrijven leveren ons systematisch hun overzichten inzake betalingsachterstand van klanten ('aging listings'): vinger-aan-de-pols inzicht in zowel de factuurbedragen als de (laat)tijdige betaling. Zo krijgen wij maandelijks inzicht over ruim één miljoen B2B-facturen. Opvallend: kort na de lockdown daalde niet zozeer het aantal gerapporteerde facturen, wel daalden de gefactureerde bedragen. Na een doorgedreven en intensieve testperiode bouwden we een algoritme dat op basis van dat betaalgedrag nog accurater een tweewekelijks inzicht geeft op de omzetevoluties per sector (NACE-code 5). We voeren zo de omzetverliezen in, de ermee gepaard gaande minderkost in variabele kosten, de mogelijkheid gebruik te maken van tijdelijke werkloosheid, enzovoort.

¹ Het model is in detail geauditeerd door verschillende specialisten van de oorspronkelijke ERMG en werd uitgebreid toegelicht tijdens verschillende webinars in samenwerking met ITAA (Institute for Tax Advisors and Accountants).

We voeden het model met elke nieuwe overheidsmaatregel en koppelen die aan de rechthebbende ondernemingen. Het resultaat van het voortdurend bijgewerkte model geeft per onderneming een actuele inschatting van de nog aanwezige cash reserve, of indien er een tekort is, de 'injectiebehoefte': het volume aan cashinjectie nodig om het bedrijf te helpen overleven. Daarnaast ontwikkelden we een schokbestendigheidsscore per onderneming inclusief een duidelijk geaggregeerd overzicht dat mogelijkheden biedt te aggregeren op onder meer sector, type en grootte van de ondernemingen.

Het model is in eerste instantie ontwikkeld voor de ondernemingen die een jaarrekening publiceren: berekeningen worden uitgevoerd op het niveau van de individuele onderneming. Daarnaast ontwikkelden we een model specifiek voor die ondernemingen die geen jaarrekening publiceren, de eenmanszaken in het bijzonder. Hier vormt het geaggregeerd niveau de basis. We houden rekening met heel wat factoren zoals het type activiteit (NACE-code 5), geografie, COVID-besmettingsgraad, omzetevoluties voor de sector, en komen zo tot gedetailleerde, maar geaggregeerde conclusies. Die conclusies passen we toe op elke onderneming van dit type. Ook nu verbinden we die met de steunmaatregelen. De resultaten van dit model zijn perfect gealigneerd op het eerste.

Eveneens op 21 maart 2020 startte Graydon de opbouw van verschillende web-based platformen. Eén ervan diende specifiek voor het gebruik door de verschillende overheidsniveaus. Op Goede Vrijdag leverden we de eerste versies op. Sindsdien is dat in gebruik bij verschillende overheidsniveaus waaronder regio's en verschillende steden, alsook bij verschillende belangenorganisaties.

Met een druk op de knop geeft dat platform overzichten op elk geaggregeerd niveau. Tegelijk worden ogenblikkelijk Excel-lijsten geëxporteerd die dan gegevens en conclusies bevatten op niveau van de individuele ondernemingen. Zo volgen we de actuele situatie zowel per bedrijf als op geaggregeerd niveau op. We bouwden bovendien een 'time machine' in: hiermee kan worden gesimuleerd wat de toestand zal zijn van de ondernemingen op een toekomstige datum indien geen verdere steunvehikels worden opgezet. Ten slotte bouwden we opties in waarbij spookbedrijven worden gefilterd, of ondernemingen met belangrijke moederbanden naar het buitenland. Het platform biedt zowel de mogelijkheid tot diepgaand detail, nagaan bijvoorbeeld van welke steunmaatregelen een specifiek bedrijf kan genieten, als overzicht en helicopterview. Dit platform kan in een mum van tijd omgebouwd worden zodat het naadloos op de behoefte van de rechtbanken aansluit.

De financiële situatie van zelfstandigen en kmo's op 13 maart 2021

Een evaluatie van de actuele financiële situatie van zelfstandigen en kmo's doen we op basis van de ninegrid van Graydon. We meten de situatie op basis van gegevens getrokken op 5 maart en maken een projectie van hun toestand op 13 maart 2021. Er wordt telkens een opsplitsing gemaakt tussen zelfstandigen en kmo's en tussen een situatie zonder en één met steunmaatregelen. We doen dit voor Vlaanderen en Brussel.

De x-as van de ninegrid toont de toestand van de ondernemingen op 12 maart 2020. De linkerkolom (segmenten 1, 4 en 7) bevat ondernemingen die vorig jaar in grote moeilijkheden verkeerden. In Vlaanderen gaat het om 3,9% van de zelfstandigen en 5,5% van de kmo's (zie grafieken 1 en 3). In Brussel is dit respectievelijk 6,5% en 9,7% (zie grafieken 5 en 7). De middelste kolom (segmenten 2, 5 en 8) toont de ondernemingen die beperkte moeilijkheden ondervonden: 4,2% van de zelfstandigen en 5,7% van de kmo's in Vlaanderen. In Brussel is dit respectievelijk 7,2% en 10,0%. De rechterkolom ten slotte (segmenten 3, 6 en 9) toont de ondernemingen die matig tot zeer gezond waren voor de crisis. Het gaat om 91,9% van de zelfstandigen en 88,8% van de kmo's in Vlaanderen en 86,3% van de zelfstandigen en 80,3% van de kmo's in Brussel.

De rijen op de y-as projecteren de impact van de crisis zelf, inclusief de positieve effecten van de steunmaatregelen (zie grafieken 1, 3, 5 en 7). De onderste rij (segmenten 1, 2 en 3) bevat ondernemingen die zeer zware moeilijkheden ondervinden door de coronacrisis: zij hebben nood aan onmiddellijke cash-injecties. Het gaat om 20,2% van de zelfstandigen en 36,4% van de kmo's in Vlaanderen. In Brussel is dit respectievelijk 19,5% en 36,6%. De middelste rij bevat ondernemingen die op de rand van hun reserves zitten: 26,5% van de zelfstandigen (19,2% in Brussel) en 19,4% kmo's (15,7% in Brussel) in Vlaanderen. De bovenste rij ten slotte toont die ondernemingen die nog over ruim voldoende reserves beschikken. Het gaat om 53,1% van de zelfstandigen en 44,2% van de kmo's in Vlaanderen. In Brussel is dit respectievelijk 61,3% en 47,7%.

De ninegrid combineert de twee dimensies. Segment 3 valt onmiddellijk op: ondernemingen die tot 12 maart 2020 een gezonde financiële situatie rapporteerden, maar nu, ondanks de steunmaatregelen, in zware moeilijkheden verkeren: 17,7% van de zelfstandigen en 31,3% van de kmo's in Vlaanderen en 14,6% van de zelfstandigen en 27,9% van de kmo's in Brussel. In absolute aantallen gaat het in totaal om zo'n 144.000 zelfstandigen en kmo's in Vlaanderen en 28.500 in Brussel. Uit de applicatie halen we dat er door Vlaamse kmo's in segment 3 in totaal 331.500 werknemers worden tewerkgesteld (Brussel: 78.000 werknemers). De Vlaamse zelfstandigen en kmo's in dit segment hebben een totale injectiebehoefte ten belope van €25 miljard: €5,9 miljard voor zelfstandigen en €19,2 miljard voor kmo's. Voor Brussel is dit respectievelijk €3,6 miljard en €8 miljard.

Segment 6 toont die ondernemingen die op 13 maart 2021 nog niet in acute nood verkeren maar op termijn onvermijdelijk verdere ondersteuning nodig hebben. We spreken hier over nog eens 25,3% van de zelfstandigenpopulatie en 18,3% van de kmo-populatie in Vlaanderen (Brussel: respectievelijk 18,0% en 13,8%). De Vlaamse kmo's in dit segment stellen ongeveer 147.000 mensen tewerk (Brussel: 31.000). Gezamenlijk hebben ze een injectiebehoefte van €8,2 miljard (Brussel: €2,5 miljard)

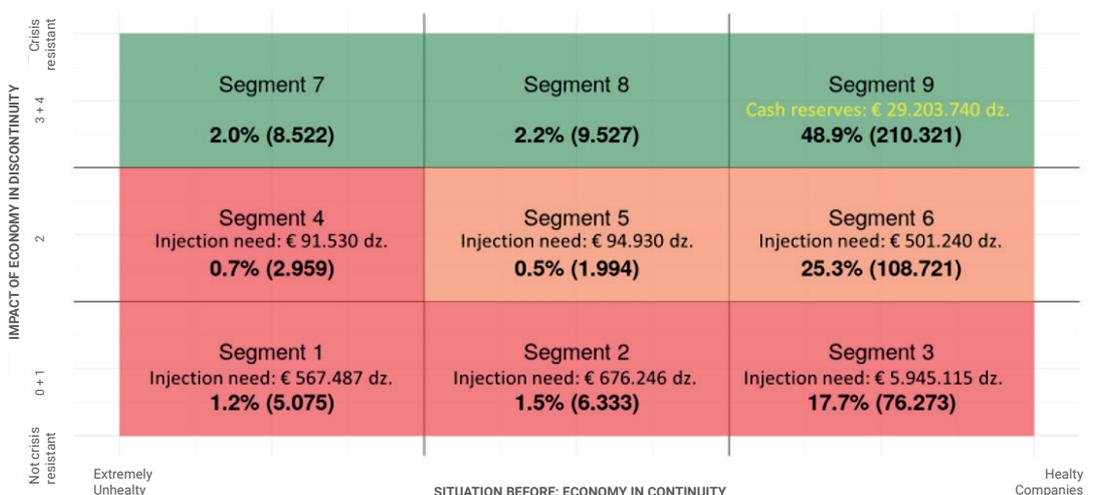
Segment 9 projecteert de gezonde – zowel voor de crisis als vandaag – ondernemingen – die nu nog steeds over voldoende reserves beschikken. Het gaat om 48,9% van de zelfstandigen en 39,4% van de kmo's in Vlaanderen. Voor Brussel is dit respectievelijk 53,7% en 38,6%. De Vlaamse kmo's in segment 9 stellen 400.000 werknemers tewerk en de Brusselse kmo's 87.600. Ondernemingen in segment 9 zijn niet immuun voor de effecten van de coronacrisis. Analyses van Graydon tonen aan dat de reserves waarover men beschikt, daadwerkelijk aangesproken worden en steeds verder zijn geslonken het voorbije jaar. Dit leidt op termijn tot een verminderde capaciteit om te investeren in de zaak, winkel of praktijk. Het vermindert dus de slagkracht van onze ondernemingen op langere termijn.

Segment 7 is een buitenbeentje. Hier vinden we ondernemingen terug die voor de crisis als 'financieel ongezond' geclassificeerd werden maar dankzij de steunmaatregelen uit het dal klommen. Het gaat om telkens om een minderheid: 2,0% van de zelfstandigen en 2,4% van de kmo's in Vlaanderen en 3,5% van de zelfstandigen en 4,6% van de kmo's in Brussel.

Een vergelijking tussen de grafieken zonder en met steunmaatregelen is ook interessant. In een situatie zonder steunmaatregelen zou het aantal Vlaamse zelfstandigen in segment 3 verdubbelen, van 17,7% naar 34,0%. Voor Vlaamse kmo's zou het aandeel in segment 3 stijgen met de helft, van 31,3% naar 47,7%. Het spreekt voor zich dat er in dat geval een groter werknemersbestand op het spel zou staan. Voor Brussel zien we een kleinere impact van de steunmaatregelen. Zonder steun zouden er 21,2% van de zelfstandigen in segment 3 zitten. Dankzij de steun verkleint dat aandeel tot 14,6%. Voor kmo's verschuift het aandeel in dit segment van 35,5% in een situatie zonder steun naar 27,9% in één met steun.

GRAFIEK 1: NINEGRID ZELFSTANDIGEN VLAANDEREN (MET STEUNMAATREGELLEN)

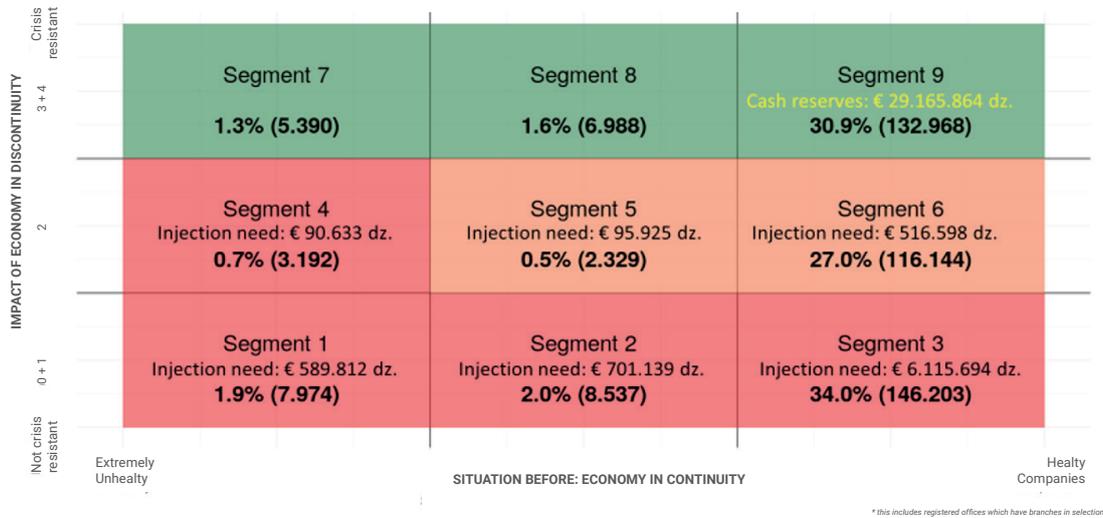
9-GRID IMPACT SCORE OF REGISTERED OFFICES IN SELECTION

* this includes registered offices which have branches in selection

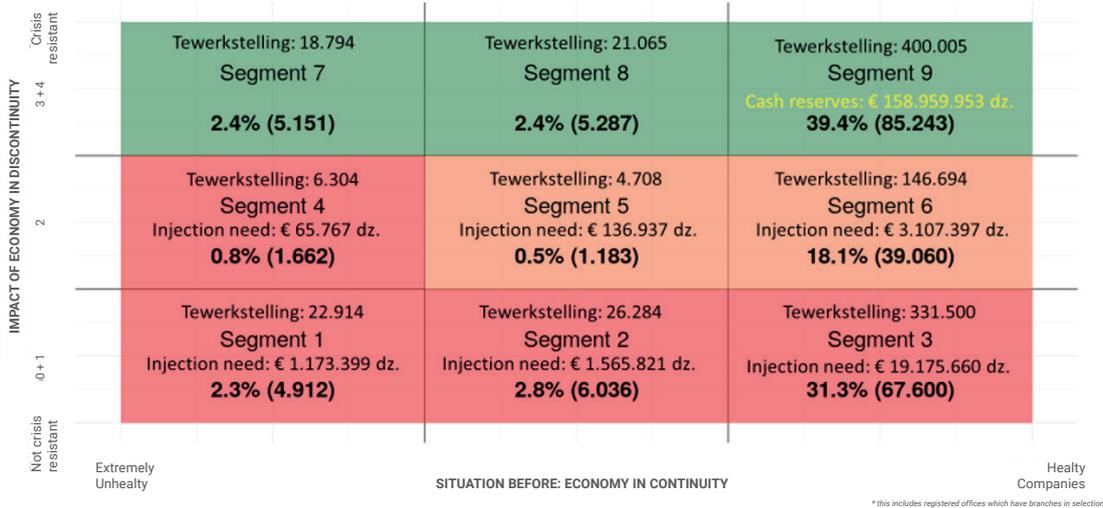
GRAFIEK 2: NINEGRID ZELFSTANDIGEN VLAANDEREN (ZONDER STEUNMAATREGELEN)

9-GRID IMPACT SCORE OF REGISTERED OFFICES IN SELECTION

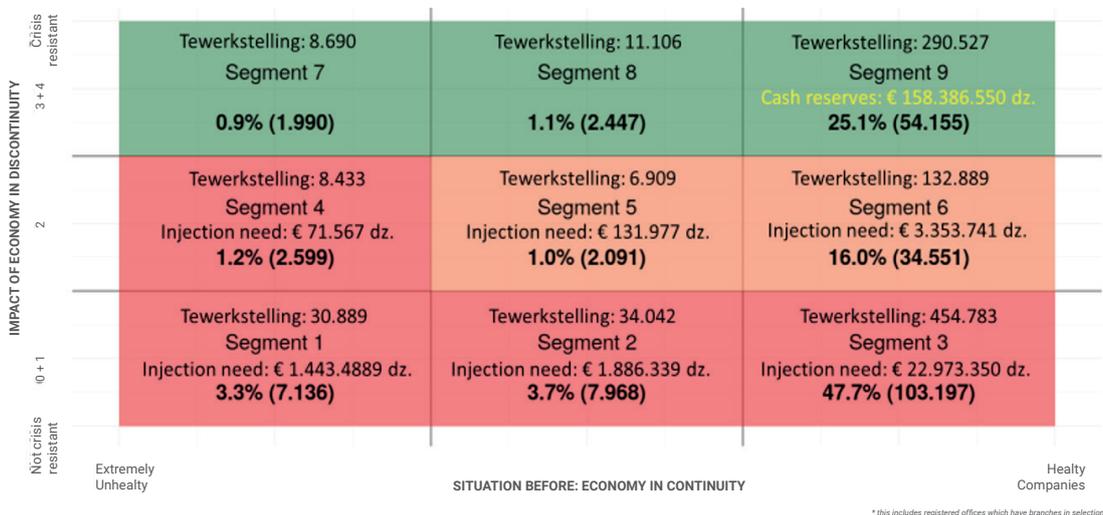
GRAFIEK 3: NINEGRID KMO'S VLAANDEREN (MET STEUNMAATREGELEN)

9-GRID IMPACT SCORE OF REGISTERED OFFICES IN SELECTION

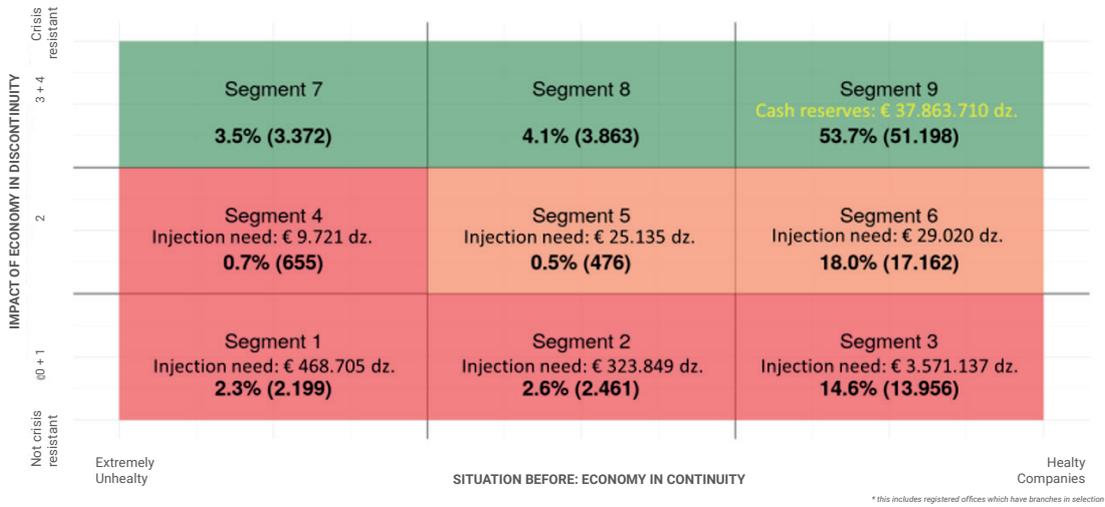
GRAFIEK 4: NINEGRID KMO'S VLAANDEREN (ZONDER STEUNMAATREGELEN)

9-GRID IMPACT SCORE OF REGISTERED OFFICES IN SELECTION

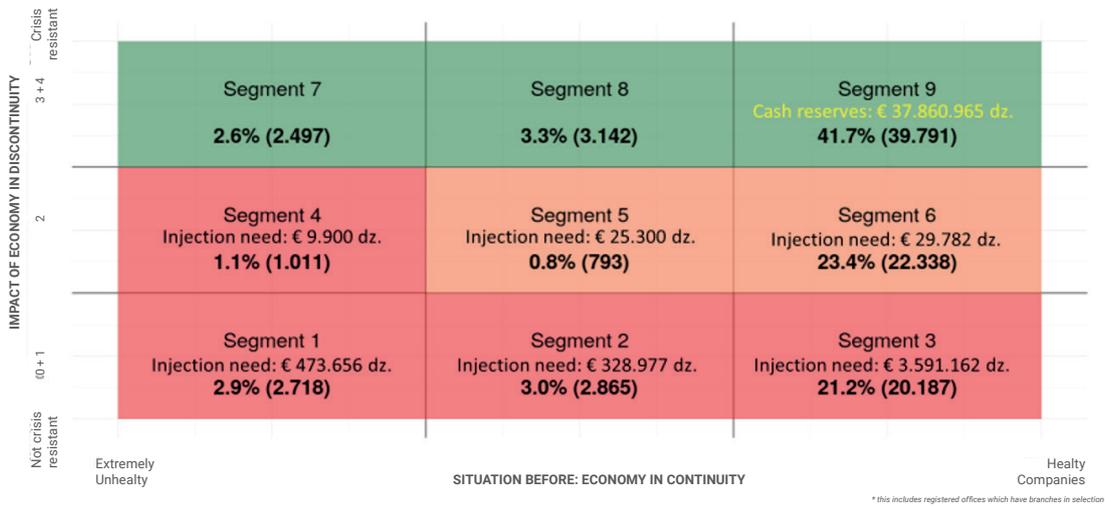
GRAFIEK 5: NINEGRID ZELFSTANDIGEN BRUSSEL (MET STEUNMAATREGELEN)

9-GRID IMPACT SCORE OF REGISTERED OFFICES IN SELECTION

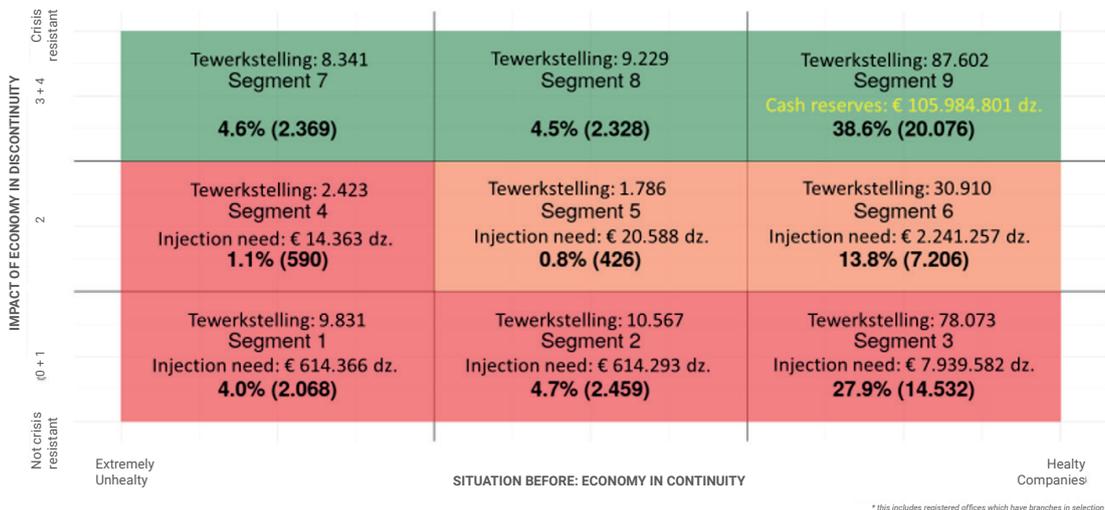
GRAFIEK 6: NINEGRID ZELFSTANDIGEN BRUSSEL (ZONDER STEUNMAATREGELEN)

9-GRID IMPACT SCORE OF REGISTERED OFFICES IN SELECTION

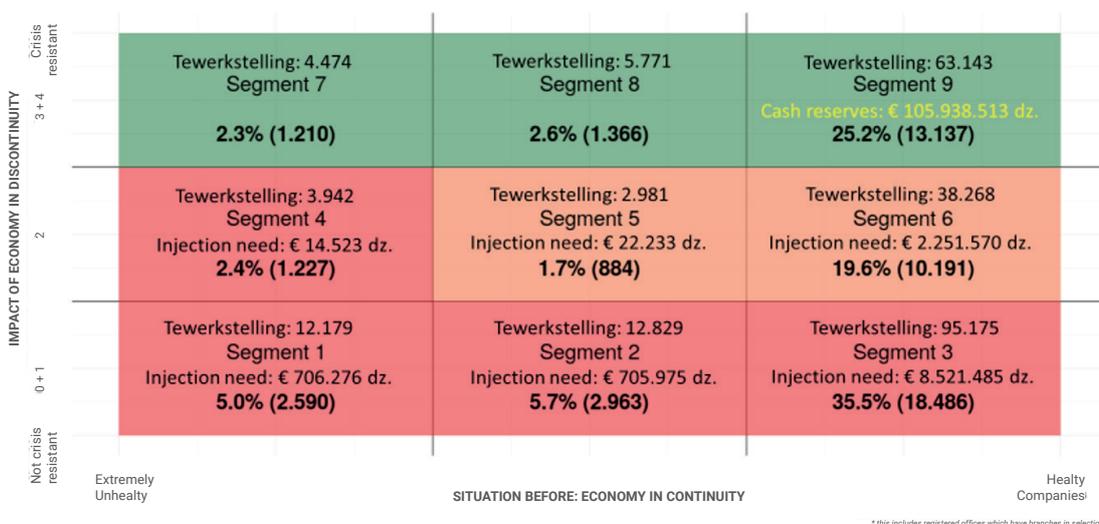
GRAFIEK 7: NINEGRID KMO'S BRUSSEL (MET STEUNMAATREGELEN)

9-GRID IMPACT SCORE OF REGISTERED OFFICES IN SELECTION

GRAFIEK 8: NINEGRID KMO'S BRUSSEL (ZONDER STEUNMAATREGELEN)

9-GRID IMPACT SCORE OF REGISTERED OFFICES IN SELECTION

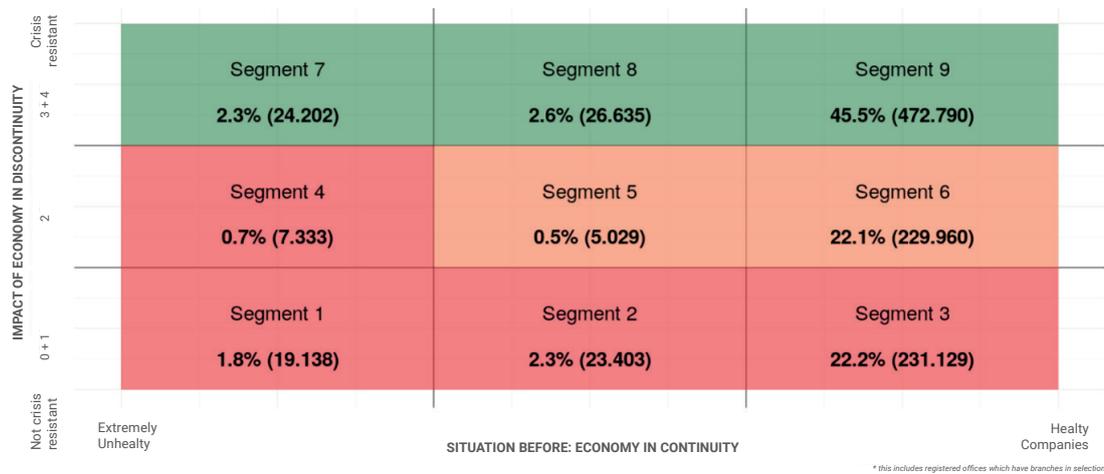
Zwaar getroffen sectoren

Dat sommige sectoren een zwaardere impact ondervinden van de coronacrisis dan andere, is op zich weinig nieuws. In het jaarverslag van de Nationale Bank van België lezen we op pagina 11: "De weerslag was het grootst in de dienstensectoren waar sociaal contact tot de kern van het businessmodel behoort, zoals de horeca, de contactberoepen, de evenementenbranche en de culturele sector, maar ook in de zogeheten niet-essentiële detailhandel en de reis- en luchtvaartsector. Zij kregen ook de meest ingrijpende beperkingen opgelegd". Die weerslag vertaalt zich bijvoorbeeld in liquiditeits- en solvabiliteitsproblemen, in grote omzetverliezen, bedorven voorraden, een sterk gereduceerde rendabiliteit, enzovoort.

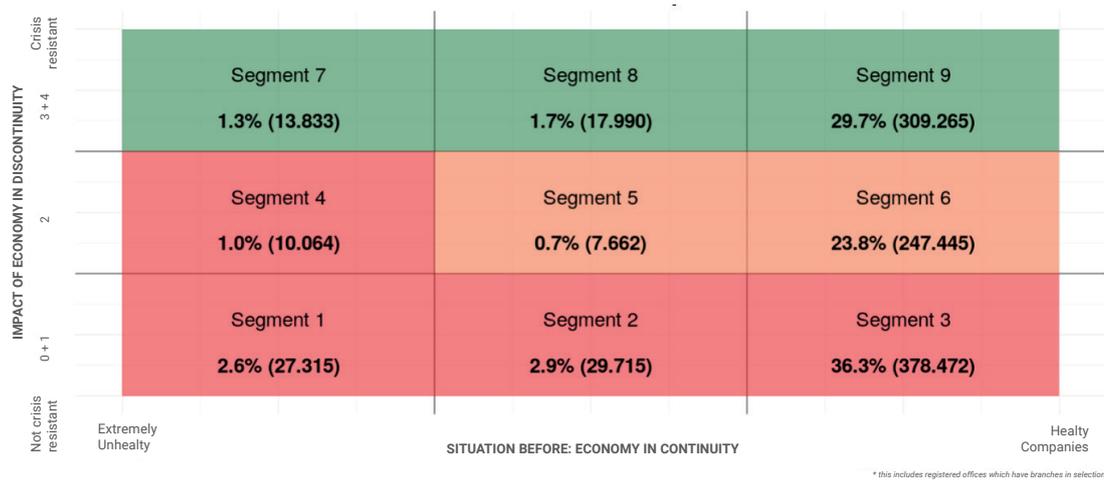
In onderstaande grafieken analyseren we de ninegrid van een reeks sectoren die één jaar na de lockdown nog gesloten of zwaar gehinderd zijn in hun activiteiten, rekening houdend met de steunmaatregelen die zij ontvingen. De selectie baseren we op de resultaten van de ERMG-enquêtes, vragen aan de UNIZO Ondernemerslijn en bestaande regelgeving. Dit is evenwel geen exhaustieve lijst en ninegrids voor andere sectoren kunnen steeds berekend worden.

Elke NACE-code op 5-digitniveau representeert een aparte sector. In functie van voldoende observaties, doen we de analyse op Belgisch niveau en nemen we zelfstandigen en kmo's tot en met 49 werknemers tezamen. De projectiedatum ligt op 13 maart 2021. Grafiek 9 toont de ninegrid voor alle zelfstandigen en kmo's in België. Segmenten 1, 2 en 3 vertegenwoordigen ongeveer 1 op 4 (26,3%) zelfstandige ondernemers en kmo's. Segment 3, zij die voor de crisis gezond waren, heeft een grootste aandeel in deze rij, namelijk 22,2%. De helft (50,4%) van de ondernemingen is geclassificeerd onder segmenten 7, 8 en 9. Nog eens 23,3% valt onder de financieel gezonde segmenten 4, 5 en 6. Het is bij de sectorale foto's steeds interessant om te vergelijken met deze grafiek 9, die tevens rekening houdt met de steunmaatregelen.

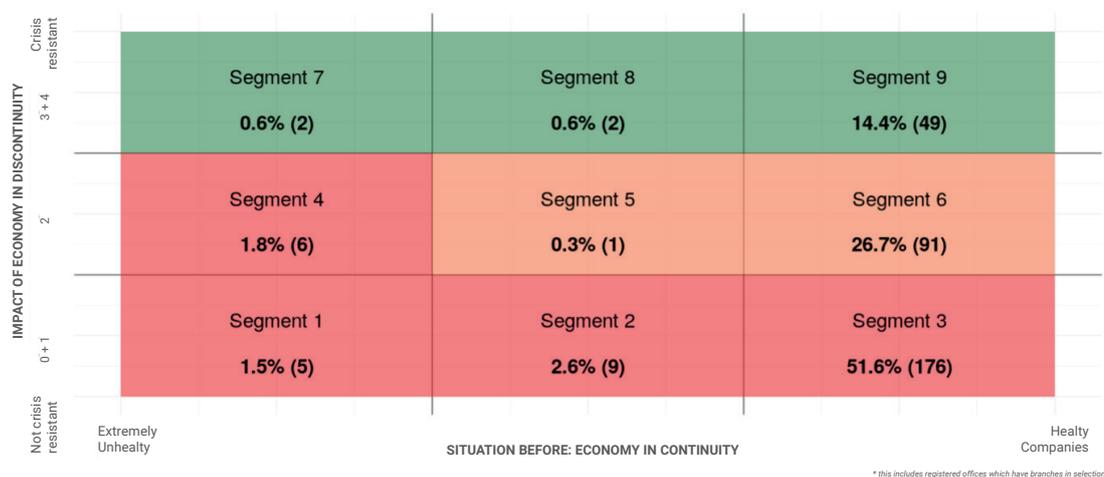
GRAFIEK 9: NINEGRID ZELFSTANDIGEN EN KMO'S IN BELGIË OVER SECTOREN HEEN (MET STEUNMAATREGELEN)

GRAFIEK 10: NINEGRID ZELFSTANDIGEN EN KMO'S IN BELGIË OVER SECTOREN HEEN (ZONDER STEUNMAATREGELEN)

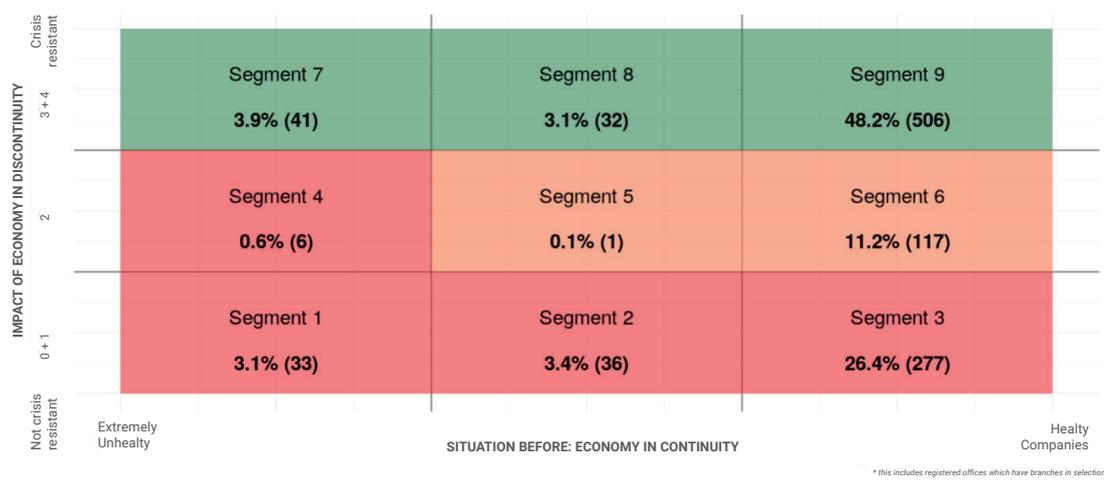
GRAFIEK 11: NINEGRID DETAILHANDEL IN ZUIVELPRODUCTEN EN EIEREN IN GESPECIALISEERDE WINKELS (NACE 47291)

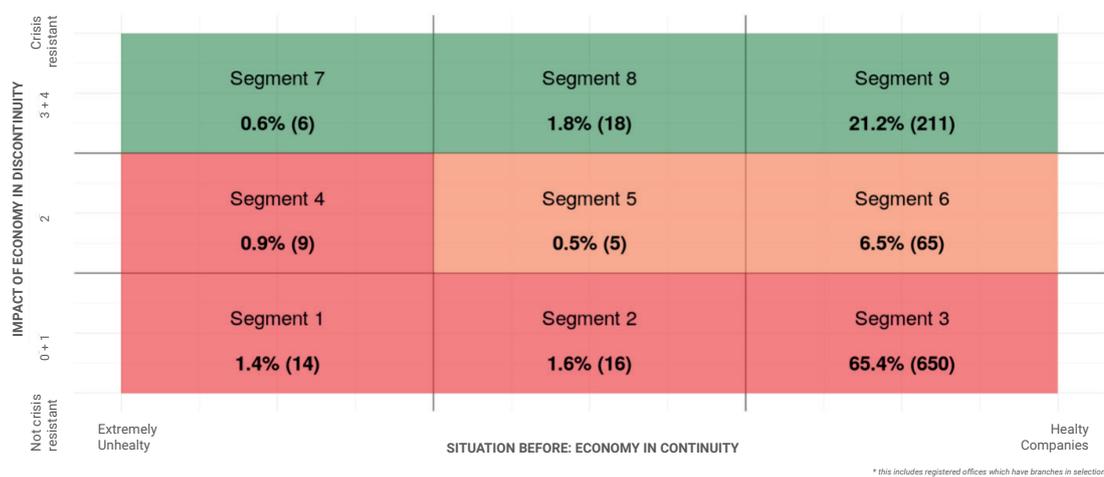
GRAFIEK 12: NINEGRID DETAILHANDEL IN VLEES, WILD EN GEVOGELTE IN GESPECIALISEERDE WINKELS (NACE 47221 EN 47222)

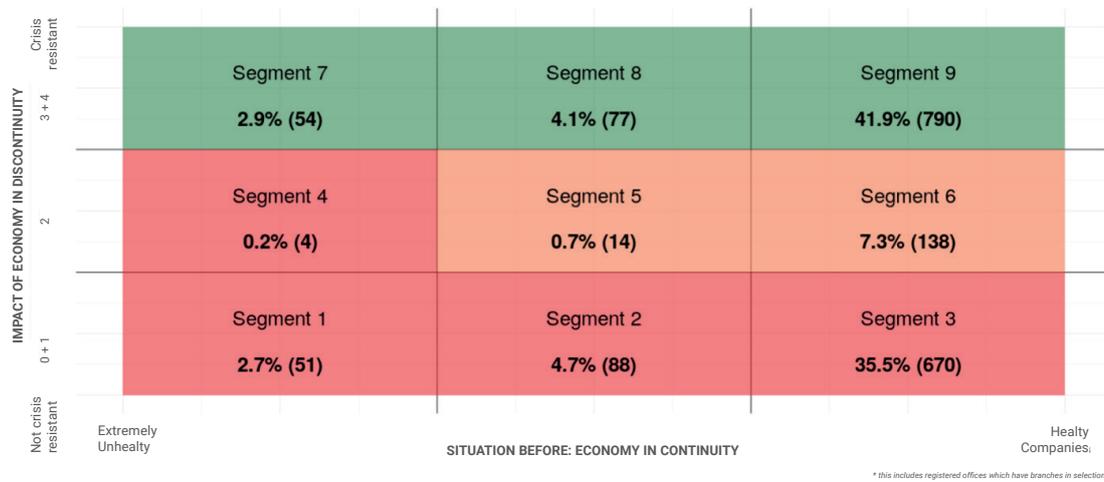
GRAFIEK 13: NINEGRID DETAILHANDEL IN SCHOEISEL IN GESPECIALISEERDE WINKELS (NACE 47721)

GRAFIEK 14: NINEGRID VERVOER OVER WATER (NACE 50)

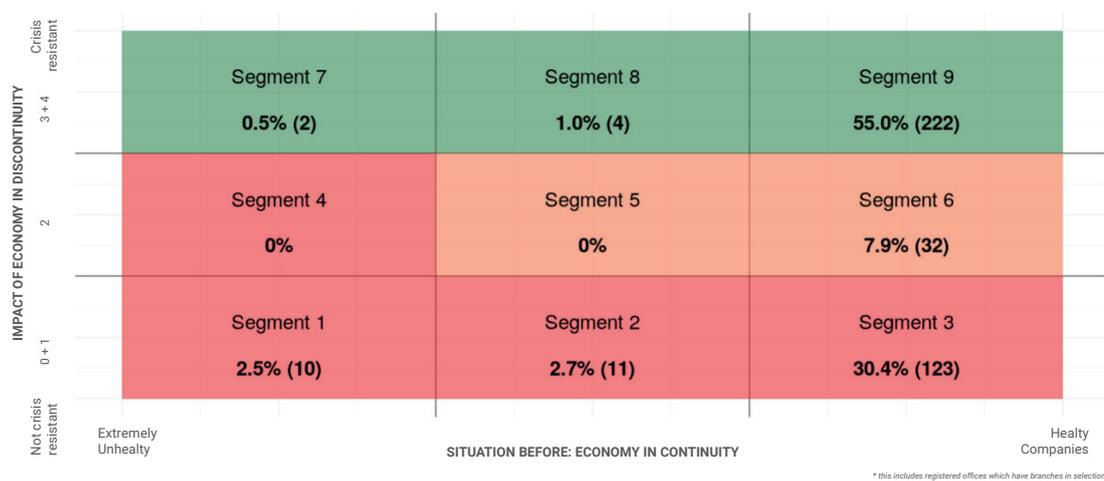
GRAFIEK 15: NINEGRID HOTELS EN DERGELIJKE ACCOMMODATIE (NACE 55100)

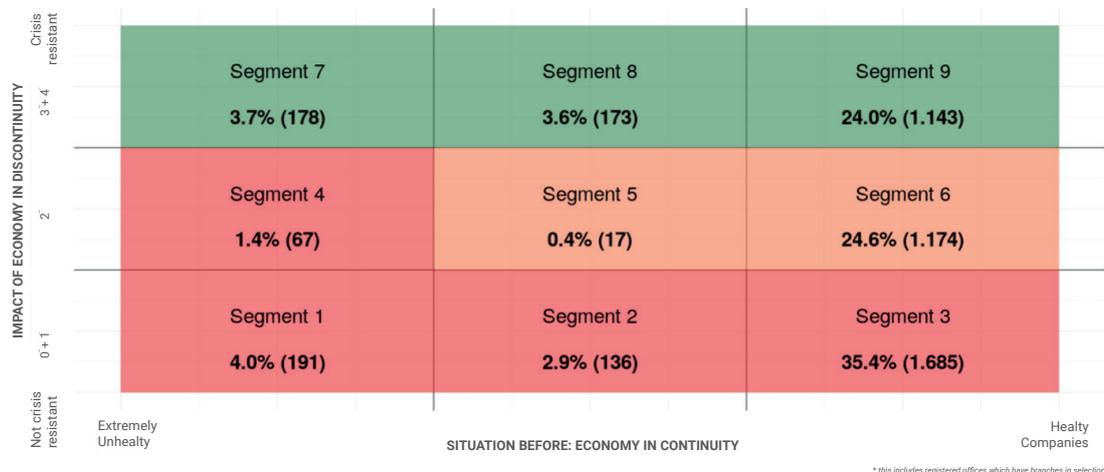
GRAFIEK 16: NINEGRID VAKANTIEPARKEN (NACE 55202)

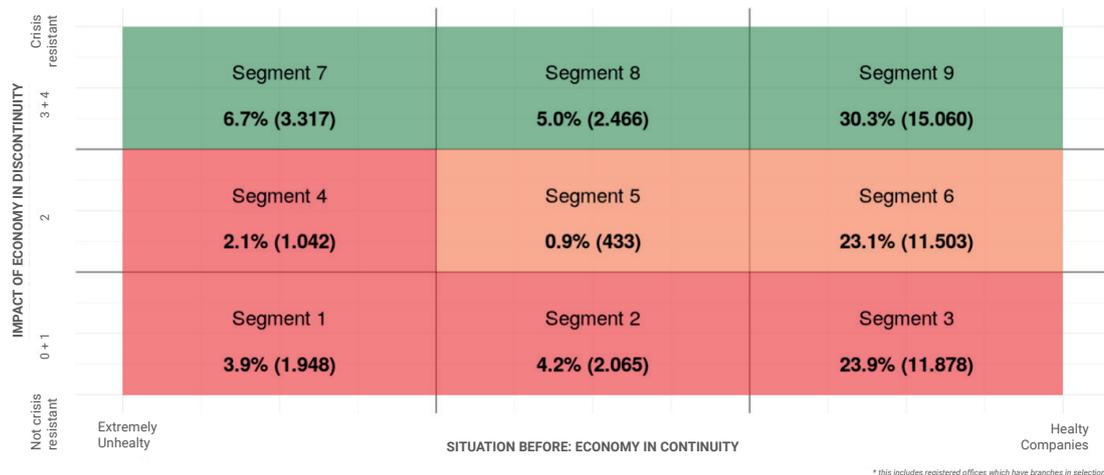
GRAFIEK 17: NINEGRID KAMPEERTERREINEN EN KAMPEERAUTO- EN CARAVANTERREINEN (NACE 55300)

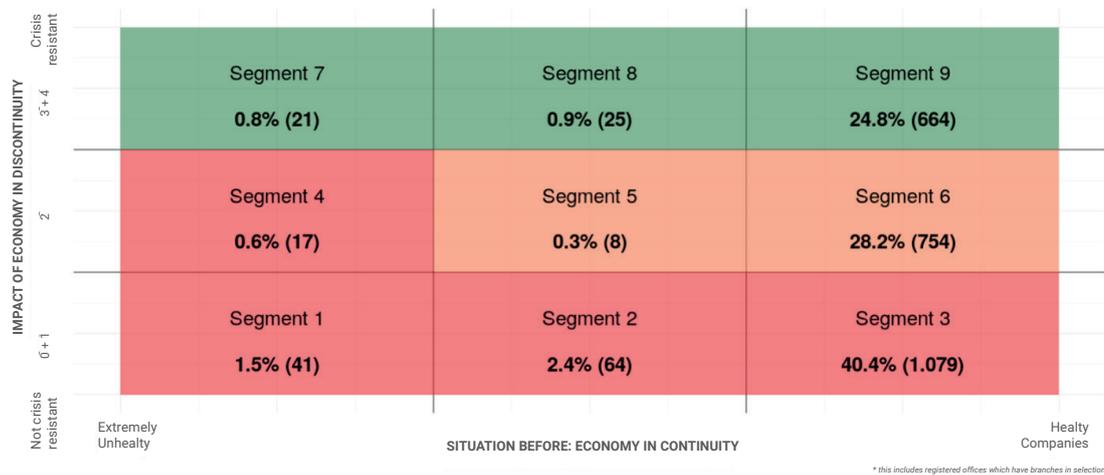
GRAFIEK 18: NINEGRID CATERING (NACE 56210)

GRAFIEK 19: NINEGRID EET- EN DRINKGELEGENHEDEN (NACE 56)

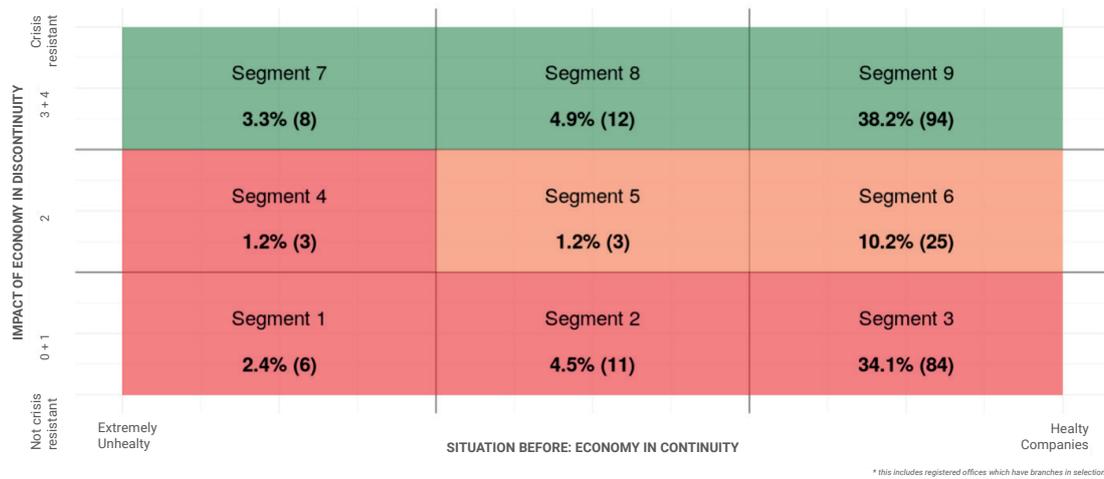

GRAFIEK 20: NINEGRID INTERIEURARCHITECTEN (NACE 71112)

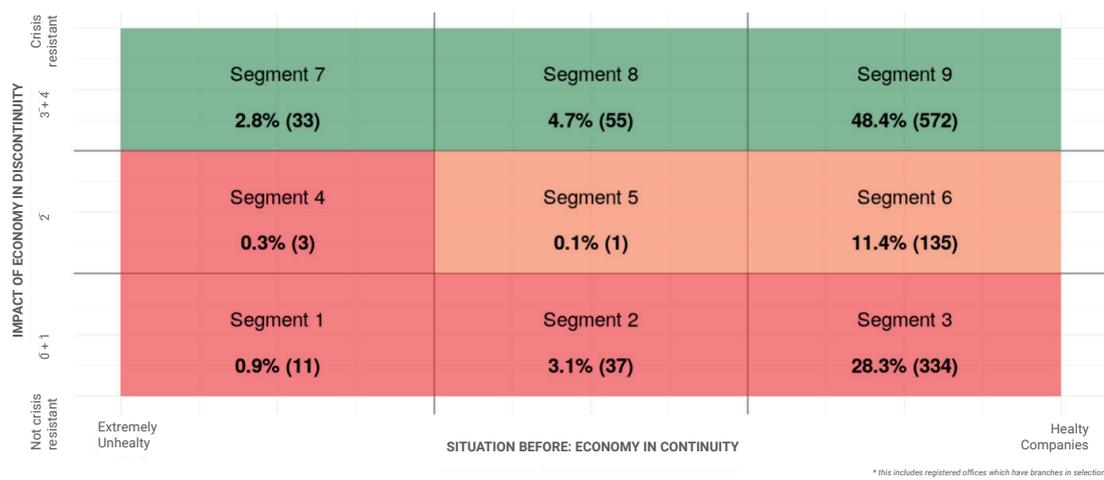

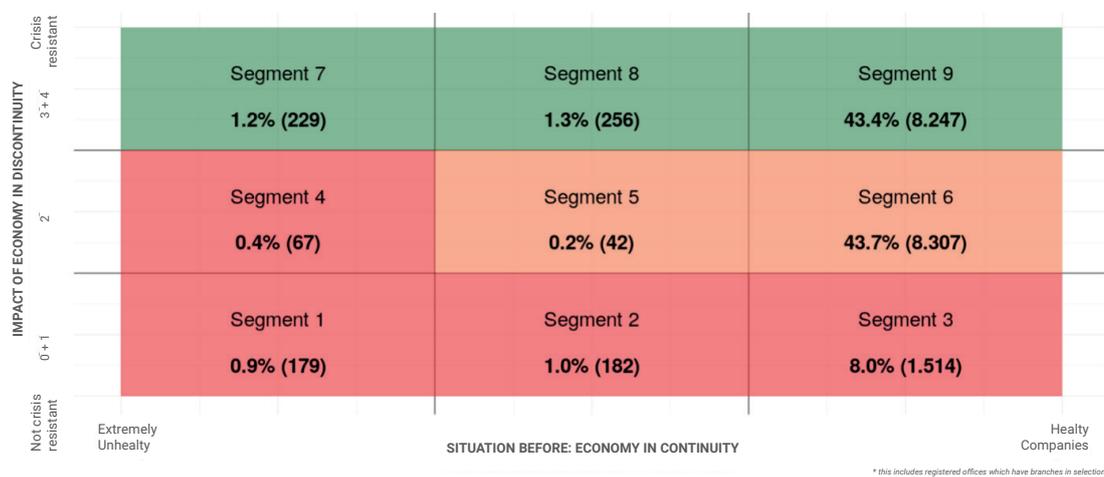
GRAFIEK 21: NINEGRID UITZENDBUREAUS (NACE 78200)

GRAFIEK 22: NINEGRID REISBUREAUS (NACE 79110)

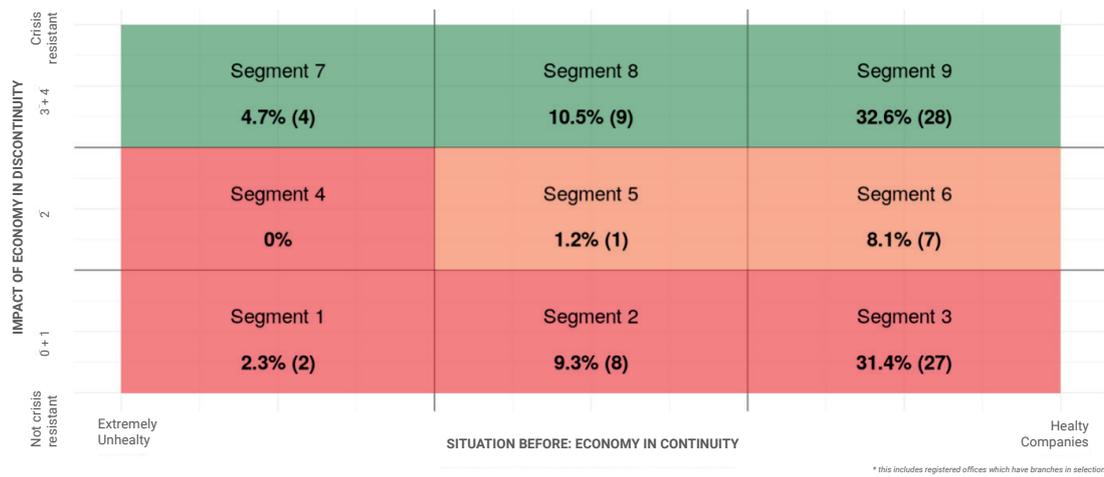
GRAFIEK 23: NINEGRID CREATIEVE ACTIVITEITEN, KUNST EN AMUSEMENT (NACE 90)

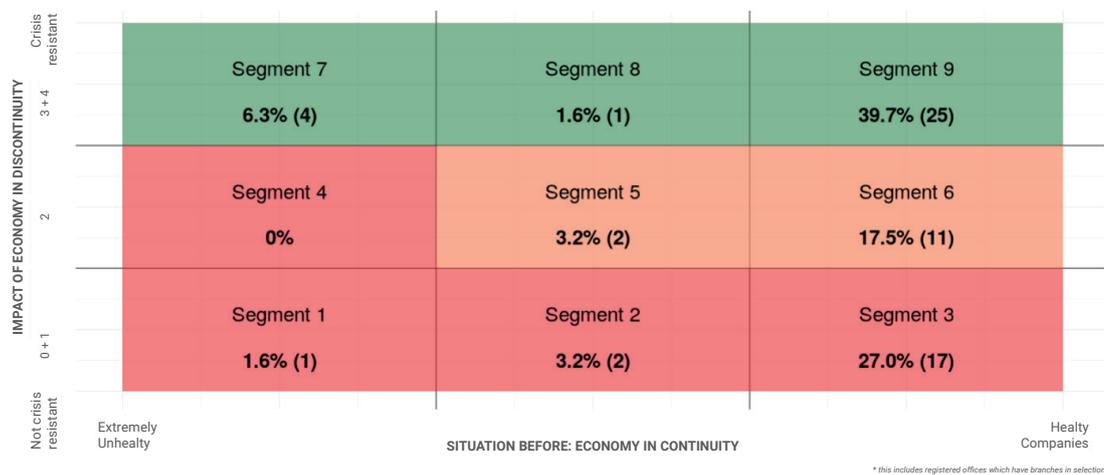
GRAFIEK 24: NINEGRID FITNESSCENTRA (NACE 93130)

GRAFIEK 25: NINEGRID EXPLOITATIE VAN PRET- EN THEMAPARKEN (NACE 93212)

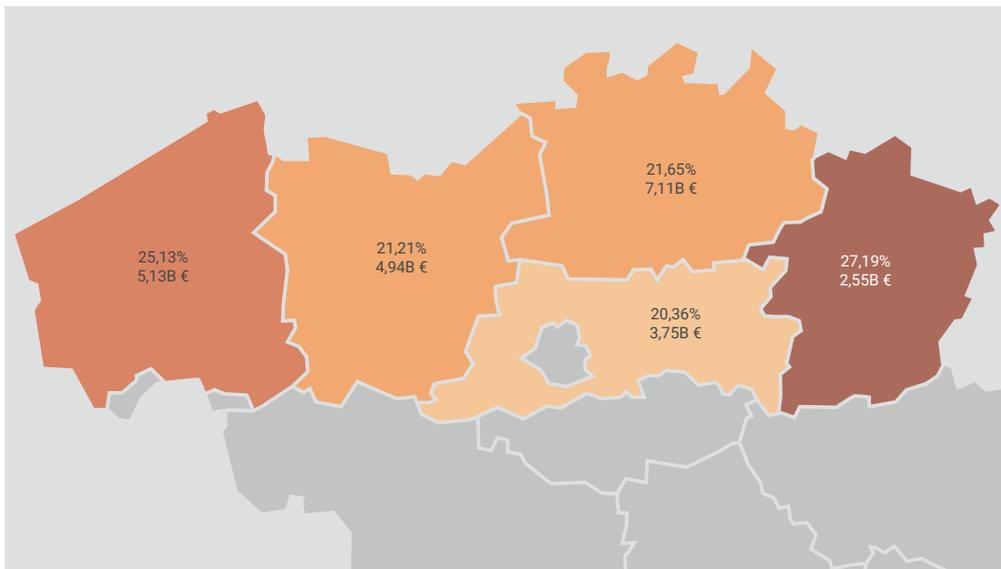
GRAFIEK 26: NINEGRID EXPLOITATIE VAN SNOOKER- EN BILJARTZALEN (NACE 93291)

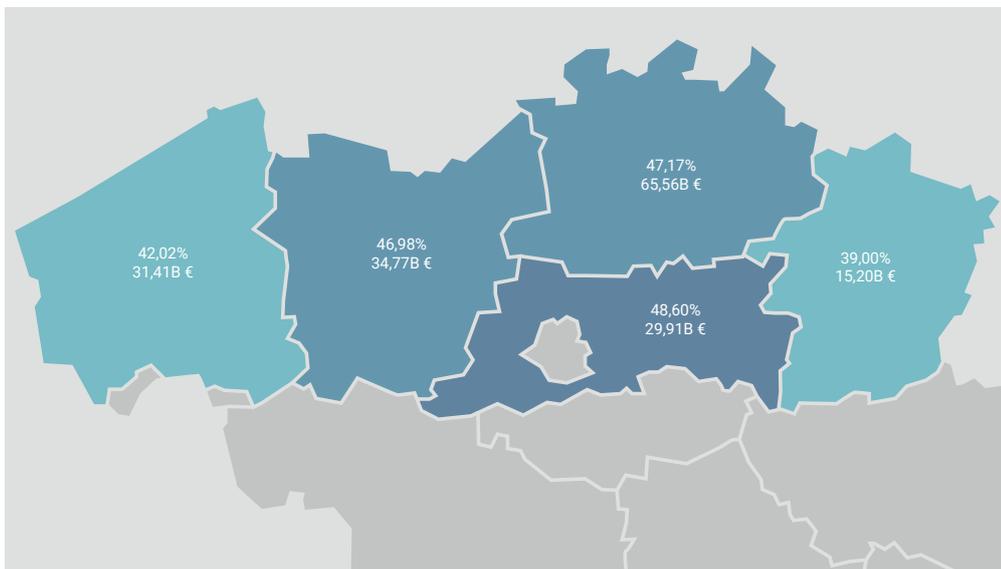
Bijlage:

Aandeel segmenten 3 en 9 per Vlaamse provincie

Aandeel van de bedrijven en totale injectiebehoefte in segment 3 per provincie

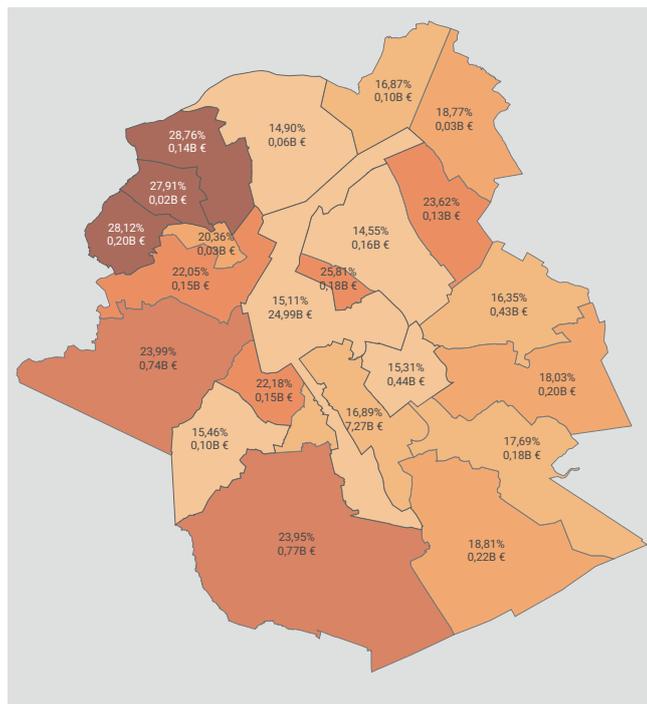
Aandeel van de bedrijven en totale reserves in segment 9 per provincie

Bijlage:

Aandeel segmenten 3 en 9 per Brusselse gemeente

Aandeel van de bedrijven en totale injectiebehoefte in segment 3 per gemeente

Aandeel van de bedrijven en totale reserves in segment 9 per gemeente

